Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX, ЧИСЛО 22. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 28-го СІЧНЯ, 1921. — VOL. XXIX, No. 22. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, JANUARY 28, 1921. — THREE CENTS

Трейд юнійні лідери за торговлею з Росією.

ВАШИНГТОН, 26. січня. — Перед комітетом сенату для заграничних справ виступали представителі ріжних робітничих організацій та домагалися ухвалення резолюції сенатора Френса, котра жадає відкриття торговлі з Росією.

Як головний бесідник виступав Тимоти Гіли з Ню Йорку, президент юнії „Брадергуд оф Файермен енд Ойлерс". Він говорив, що він представляє понад два міліони робітників, котрі противляться дальшому вмішуванню у внутрішні справи Росії і домагаються отворення торговлі з Росією, в тім переконанню, що торговля з Росією значно поправить збут на американські товари і отворить нові ринки збуту для них.

Він казав, що заступає Сентрал Трейдс енд Лейбер Кавнсил оф Ню Йорк, котрий має 600.000 членів, Шикаґовську Федерацію Праці з її 400.000 членами, пенсилвенійську Федерацію Праці з її 400.000 членами, Сентрал Лейбер Кавнсил оф Сиетел з 60.000 членами та другі організації, котрі разом представляють 850.000 зорганізованих робітників.

Коли сенатори питалися бесідника, що тепер перешкажає американським купцям торгувати з Росією, він відповів, що він не знає. Коли його питали, чи американський уряд повинен ґварантувати американським купцям, котрі будуть вести торговлю з Росією, що їм заплатять їх рахунки, бесідник відповів, що він не знає, але все таки якийсь спосіб треба найти, щоби могти торгувати з Росією.

Сенатор Брандеджі з Конетикат предложив меморіял американського соціяліста Джана Спарґо, в котрім він противиться торговлі з Росією. Джан Спарґо від якогось часу став на службу російської амбасади Бахметева.

БОРОТЬБА ЗА ОХОРОННЕ ЦЛО В СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН, 26. січня. — Републиканські та демократичні сенатори виступали остро проти себе підчас дебати над законопроектом про охоронне цло. Републиканські сенатори хочуть перепертн сей закон, а демократичні сенатори почали проти законопроекта обструкцію. Коли републикани закидували їм, що вони починають обструкцію, демократи перечили сьому. Сенатор Пенроз тоді вніс формальне внесення, щоби проєкт піддати під голосовання уже у второк.

ПОКІНЧЕНО ПЕРЕСЛУХАННЄ В СПРАВІ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ВАШИНГТОН, 26. січня. — Комітет сенату для справ іміґрації покінчив нині переслуханнє над законопроєктом Джансона, котрий постановляє здержати іміґрацію до Злучених Держав на один рік.

Головним свідком за два послідні дни був Антоні Камінетті, ґенеральний комішенер іміґрації, котрого американський уряд вислав був до Европи спеціяльно на те, щоби перестудіювати справу на місци. Він говорив, що люди в Европі, бачучи, які старання робить американський уряд в справі належитого підбору іміґрантів та належитої їх охорони, думають, що американський уряд дивиться прихильно на їх іміґрацію та запрошує їх прийти сюди. Комішенер іміґрації заявив, що американський уряд зовсім не має таких намірів. Під впливом своєї віри тисячі Европейців поплили до европейських портів, терплячи по дорозі страшні недостачі.

Корабельні лінії приготовляються на великий приплив іміґрантів. В головних европейських портах вони побудували нові бараки на їх приміщенне.

В наслідок того, як що американський уряд не подбає о здержанне напливу іміґрації, то десь коло 1-го липня сего року до Америки привалить така сила іміґрантів, яка ще ніколи не прийшла.

Камінетті сказав також, що всі европейські уряди дуже прихильно відносяться до думки секретаря праці Вилсона, щоби іміґрантів переглядати в Европі, а не позваляти їм їхати до Америки, зривати родинні звязки, а потім завертати домів.

ВАРВАРСЬКИЙ ЛІНЧ МУРИНА.

МЕМФІС, Тенесі, 26. січня. — В Нодена, в стейті Арканзас, злінчовано мурина. Хоч лінч мурина се досить звичайна річ в Злучених Державах, та сей лінч незвичайний підількома зглядами. Мурин Ловері має коло 40 літ і обжаловано його за убитте одного плянтатора в Арканзас та його дочки. Два поліцийні урядники стейту Арканзас везли його до тюрми, коли на них напала товпа білих і відобрала чорного вязня. З цілого переведення лінчу виходить, що товпа ділала не під впливом хвилевого розярення, але з добре з гори обдуманим пляном. Товпа складалася з яких 25 людий, котрі їхали на сильних автомобілях, женучи за вязнем через три стейти: Арканзас, Тенесі та Місісіпі, поки його не наздогнали по погоні яких 100 миль.

Спіймали вони поїзд, котрим везено мурина, в місточку Сардис, в стейті Місісіпі. Приїхали на шістьох автомобілях, якої пів години перед приїздом поїзду. Вони навіть не пробували критися зі своїми намірами, про котрі говорили зовсім отверто. Коли надійшов поїзд, вони вдерлися з револьверами в руці в купе, де їхали поліційні урядники та вязень. Поліцію розброєно, вязня забрано, посаджено на автомобіль.

Пішли ріжні чутки. Одні говорили, що товпа буде парадувати з мурином вулицями міста Мемфис і тому на вулицях сего міста розставлено поліцію. Але лінчівники виминули се місто, а повезли мурина до Милингтон. Розголосили, що будуть його лінчувати о годині 6-тій. І злінчували його пів години пізнійше.

Забрали мурина при світлі смолоскипів на конець плянтації убитого плянтатора. Спиталися мурина, чи має що сказати. Мурин сказав, що він голодний. Дали йому їсти. Післали по його жінку і діти. Мурин признався, що він убив плянтатора та його дочку, та додав, що зробив се по пяному.

Опісля його привязали ланцюхами до стовпа і вкрили хворостом аж до плечий. Підпалили костир і підливали олииви, щоби ліпше горів. Аж по сорок мінутах завмерли послідні стогни нещасного і звуглене тіло успокоїлося.

Губернатор стейту Арканзас назвав лінч мурина найсоромнійшим вчинком, який колинебудь поповнено в сім стейті, і заявив, що він буде просити стейтову леґіслятуру ухвалити закон, на основі котрого кождий урядник, котрий позволить собі відобрати вязня, має бути усунений з уряду.

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК ВИСЛАВ ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ НЕВОЛІ В ГАЛИЧИНІ ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ В ПАРИЖІ.

(Допись „Свободи").

Ґренвил, Н. Й., дня 26. січня, 1921.

Сьогодня тутешний український священик, о. Іван Велиґорський, вислав до аліянтської Найвисшої Ради в Парижі коротку каблеґраму, в якій протестує проти безконечної неволі Галицької України, домагається усунення польської окупації, і повного освободження сього українського краю.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСКОВІ ЗНАВЦІ НАСТОЮЮТЬ НА ПОВНІМ РОЗОРУЖЕННЮ НІМЕЧЧИНИ.

Годяться лише на недовгу проволоку.

ПАРИЖ, 26. січня. — Аліянтські військові експерти (знавці) сьогодня вручили Найвисшій Раді свій рапорт (звіт) про плян розоруження німецьких військових частин.

Репорт задоволяє погляди Франції у сій справі, застерігаючи повне виконаннє всіх точок про розоруженнє, які містяться у версальському договорі.

На предложеннє Анґлії сей репорт годиться на дальшу проволоку розоруження.

Дві третини розоруження мається довершити до 1-го марта с. р., а решта діла має бути доконана до дня 1-го липня с. р.

Горожанські сторожі і поліція безпечности мусить бути розпущена.

СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ НА СИБІРІ.

Селяни облягають міста.

ЛОНДОН, 26. січня. — Депеша з Гелсінґфорс, столиці Фінляндії, яка наспіла сюди до пресового бюра „Сентрел Нюз" доносить, що заворушення, які повстали на Сибірі, прибирають грізний вид.

Телеґрама сповіщає, що селяни облягають кілька міст, в яких держаться укріплені совєтські війска. Достава поживи до міст є відтята.

Зноваж про Східну Сибір відомости доходять, що там большевики нападають на селянські громади, та що терор панує на великому просторі.

УКРАЇНСЬКА СКАВТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, дня 3. січня, 1921.

Українська Скавтова Організація (УСПР) в Празі в даний мент орґанізує через English Imperial Scout Headquarters в Лондоні допомогу всім українським скавтам, скавт-інструкторам та членам товариства „Всеукраїнська Юнацька Спілка", що перебувають, яко інтерновані, біженці на територіях Польщі, Румунії і т. д. Всі сі особи мають подати свої імена та теперішне місце перебуття безпосереднє на адресу УСОР. в Празі або через місцеві філії американського товариства У. М. С. А. (Young Men's Christian Association). Адреса організації: Praha, I. Nerudova 226. І. Евген Слабченко.

РАДА УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Відень, дня 7. січня, 1921.

21-го грудня 1920 року, в місті перебування уряду Української Народньої Республіки, відбулося засіданнє в справі консолідації політичних і громадських сил — шляхом заснования Ради Республіки, як висшого законодавчого органу.

В засіданню приймали участь: уряд У. Н. Р., представники політичних партій і представники громадських організацій Всеукраїнського масштабу (земств і міст, зелізничників, поштовиків, культурно-просвітних орґанізацій).

Рада Республіки має бути заснована шляхом делеґування представників від уряду, від політичних та громадських орґанізацій, але без участи війська.

Засадничі тези Ради Республіки вже вироблені (вони відповідають ствердженому 12. листопаду мин. року закону про передпарлямент), але ініціятори утворення Ради обмежують зз права, так вона не матиме права розвязувати основні питання конституції, а також питання аґрарної реформи, 8-ми годинного робочого дня і національно-персональноїавтономії.

Рада Республіки припиняє свою діяльність при переході на свій терен.

Ґрунтом для заснування Ради Республіки послужило те, що на сей раз з урядом евакувалася дуже велика кількість інтеліґентного і цілком свідомого українського громадянства (понад 7000 людий).

Між всіма політичними ґрупами, від крайніх лівих (соціялісти-революціонери)—до правих (хлібороби демократи) досягнена повна однодушність що торкається до засад по орґанізації Ради Республіки.

Деяке тертя виникає лише в питаннях про кількість місць, а саме: міжпартійна нарада бажає залишити для представників партій 75%, а для громадських організацій 25% місць, організації-ж домагаються поширення свого представництва.

Але і в сьому питанню згода безумовно буде досягнута в найблизшому часі.

Представники армії, як видно з промови Головнокомандуючого Омеляновича-Павленко, були цілком задоволені тою консолідацією громадських сил, яка виявилася на засіданю.

Для керування військовими справами мається на увазі заснувати військову раду в складі Головнокомандуючого, військового міністра і командуючих дивізіями.

Підчас військових подій має бути заснована Рада Оборони Республіки, в склад якої війдуть представники уряду, Ради Республіки і війська.

ПОЛОНЕНІ УКРАЇНЦІ НА МАЗУРЩИНІ.

Недоля дніпрянських Українців в неволі у „союзника" Ляха в Ланцуті, на Мазурщині.

Львівська українська часопись „Вперед" одержала отсей лист від полонених Українців в Ланцуті:

Ланцут, Мазурщина, дня 24 грудня, 1920.

Просимо не відмовити нашій просьбі і помістити до відома ширших кругів громадянства та відповідних властей, дещо з життя старшин та козаків, інтернованих в місті Ланцуті.

Невідрадна доля віддала нас в руки колишніх наших приятелів, які в перших хвилинах поставили нас на рівні з полоненими. Поміщено нас у бараках і в конюшнях, у якімби і пса не можна удержати на сильному ланці, годовано коня тиною і взагалі відпадками з польського стола. Притім обіцяно нам золоті гори та і на тім воно лишилося. Доводиться дальше спати мимо сильних морозів у зовсім неопалених приміщеннях на голих дошках. Нема для нас ні соломи ні чим вкритися, так що тим, в котрих нічого немає, доводиться бігати ночами, щоби не замерзнути.

А й це лучається: **Нпр. одної ночі замерзло було двох юнаків,** котрих з тяжкою бідою відтерто. В більшости нема зовсім білля, так що насікомі докучають у неможливий спосіб, до того нема ще де і за що випрати. Гіґієнічні обставини взагалі поза всякою критикою.

А вже що найгірше, то справа прохарчування. Вправді поліпшено його, але тільки на папері. В дійсности не видається ніколи того, що належиться. Як не одного, то чого другого забракне в маґазинах. На пр. не стало хліба і то аж на цілий тиждень, хоч його і так мало видавали (один військовий бохонець на 6 людий).

Не знати, хто винен у такій господарці і всі запити лишаються на тільки ласкавих словах: „ютро бендзє", але те „ютро" стає цілими тижнями. На сніданя і вечеру доводиться пити ніби то каву, зовсім без цукру. Взагалі гдоують виключно фасолею, котру треба найменше два дні варити, гнилими оселедцями і такою ковбасою.

Через такі прикрі обставини не тільки козаки, але й старшини змушені були випродати майже останнє майно, так що лишилися голими і босими серед лютої зими. До того дорожнеча в місті зростає до неможливости. На пр. 1 кг. чорного, невипеченого хліба коштує 60 мк., шклянка чаю несолодкого 6 мк. і т. д.

Наш уряд рівнож зовсім не інтересується тою справою, так що нам безпомічним прийдеться погибати. Вже завитали до нас ріжні пошести, як тиф і нікому ратувати.

Засновано тут культурно просвітний театральний музикальний кружки, але з браку літератури, то що найважніще, грошей, все спить. Виходить у нас тижневик **„Наша Зоря"**. Людей до праці богато, але з огляду на брак найпотрібніщого, працювати ніяк не можна.

— Отамане, батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас:
Що матимем робити?
Як ту біду гонити?

— Ой ще, хлопці, не біда,
Ще є наша „Свобода";
Прочитаєм „Свободу"
Тай поборемо біду!

Справа 50 міліонів марок, які одержав Лєнін від цісарського уряду Німеччини.

АФЕРА ПРИЙДЕ ПЕРЕД ФОРУМ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Керенський готовий явитись на слідство в тій справі яко свідок.

БЕРЛІН, 26. січня. (Бездротна тепеша до нюйорського „Таймса"). — Звідомленнє Едварда Бернштайна (одного з лідерів і теоретиків німецького соціялізму) про те, що Ленін одержав від німецького цісарського уряду 50 міліонів марок в золоті, викликало велике заінтересованнє серед німецької суспільности і серед політиків, хотяй всі подробиці, які недавно оголосив „Таймс" у спеціяльній телеграмі з Берліна, тутки ще не відомі, з причини, що Бернштайн хоче їх залишити собі на інтерпеляцію в парляменті, яку внесе один комуніст.

Едвард Бернштайн одержав учера слідуючу телеграму від Александра Керенського, бувшого премієра російського революційного кабінету:

„Ґратулюю Бернштайнови за його смілі викриття про зносини між большевиками і німецьким цісарським ґенеральним штабом. Сердечно підпираю домаганнє безсторонного доходження і заявляю свою готовість явитись яко свідок перед судом, котрий одначе повинен мати міжнародній характер".

Лєнін критикує Троцького і Бухаріна.

КАЖЕ, ЩО ТРОЦЬКИЙ ПОСТУПАЄ ЯК БЮРОКРАТ, А НЕ ЯК СОЦІЯЛІСТ.

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 26. січня. — Спеціяльна телеграма з Гелсінґфорсу, столиці Фінляндії, до тутешної ґазети „Берлінґске Тіденде" сповіщає про непорозумінне між Лєніном і Троцьким.

Большевицька часопись „Правда" подає звідомленнє про дискусію на зібранню головних совєтських урядників і керманичів робітничих юній.

На сьому зібранню Ленін остро критикував пропозиції Троцького і висловив своє счудованнє з приводу усіх його похибок. Він обжалував Троцького і Бухаріна, що вони ширять невдоволеннє і розлад серед комуністів, кажучи, що Троцький поступає як бюрократ а не як соціяліст, та що Бухарін тільки доливає олію до огню.

Франція хоче від Німеччини 400 біліонів марок в золоті.

АНҐЛІЯ ПРОТИВИТЬСЯ ДОМАГАННЮ ФРАНЦІЇ КАЖУЧИ, ЩО НІМЕЧЧИНА НЕ ВСИЛІ СТІЛЬКИ ПЛАТИТИ.

ПАРИЖ, 26. січня. — Міжаліянтська конференція зачалася сьогодня. Наперед прийшла справа німецького відшкодовання.

Конференція відразу зачалася спором між Францією й Анґлією. Франція подала суму відшкодовання, якої вона домагається, а Анґлія відразу виступила проти сього домагання.

По правді, сьогодня маємо тойсамий спір, що був із зачатку, як тільки підписано версальський мир.

На домаганнє британського премієра Ллойда Джорджа, щоби Франція подала цілу суму відшкодовання, якої жадає, Франція тепер зажадала 200 біліонів (міліярдів) німецьких марок в золоті, отже двічі стільки як домагався в липні минулого року в Бульоні тодішний премієр а тепер президент Франції Мільран. Разом з процентами та сума би ще подвоїлась, заки Німеччина би її цілу сплатила.

Дискусію над відшкодованнєм отворив Думер, французький міністер скарбу, довшою промовою про становище Франції і її домагання. Він домагався для самої Франції 200 біліонів франків.

Він сказав, що ту суму мусить Німеччина заплатити Франції.

— Але як? — спитався його британський премієр Ллойд Джордж.

Думер відповів, що Німеччина експортує на суму 17 біліонів (міліярдів) річно, отже нехай дасть 12 біліонів Франції, а 5 біліонів нехай собі задержить.

На се Ллойд Джордж сказав, що Німеччина експортом (вивоженими артикулами) мусить платити за імпорт (ввожені артикули), а коли забереться її експорт, то вона не дістане сирих матеріялів для дальшого продовжування експорту.

Думер сказав, що він може доказати, що Німеччина може платити.

Ллойд Джордж відповів, що дискусія мусить виждати на ті його докази.

Є певною річию, що Анґлія не зґодиться на домаганнє Франції платити такі високі суми.

Комісія Відбудови, як сподіваються, мусить прийти до уґоди і не домагатись більше від Німеччини аніж вона всилі платити.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association. Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса SVOBODA, 83 Grand Street Jersey City, N. J.

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає

Передплату найлiпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order а не банкнотами. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОЗМІРИ БЕЗРОБІТТЯ.

Департамент Праці видав учора зібрані американським урядом числа про розміри безробіття в Злучених Державах, в дни 1-го січня 1921. року.

Із сього обчислення виходить, що в тім дни було 3,473.466 безробітних.

З поодиноких міст найбільше безробітних має бути в Ню Йорку, де їх число виносить 234.243. Другі міста наюйорського стейту ідуть в такім порядку: Бофало 35.000; Рочестер 18.000; Сиракюз 10.000; Трой 8.000; Ютика 8.000; Скенектеді 7.000; Олбані 3.500; Найеґара Фолс 2.000.

Найбільше безробітних в стейті Ню Джерзі має місто Нюарк, де є їх 41.000. За ним ідуть: Петерсон 20.000; Джерзі Сити 15.000; Пасаїк 12.000.

В стейті Пенсилвенія найбільше безробітних мають міста: Філядельфія 70.000; Скрентон 18.000; Питсбурґ 12.500.

Велике безробіття панує в ново-англійських стейтах. У Бостоні має бути 25.000 безробітних; в Ню Бедфорд, Месечузетс, 30.000; в Менчентер, Ню Гемпшер, 21.000; в Бриджпорт, Конетикат, 20.000; в Провіденс, Ровд Айленд, 17.500; в Лоренс, Месечузетс, 14.500; в Лін, Месечузетс, 12.000; в Лавел, Месечузетс, 11.000; в Ню Гейвен, Конетикат, 10.000.

Шикаго має 86.000 безробітних, Дітройт 160.000, Клівленд 81.000, Синсинаті 24.000, Акрон 20.000, а Толідо 38.625.

Хочби сі всі числа були правдиві, то вони не дають нам ще поняття про розміри безробіття в даним місті, як довго не порівняється сего числа з числом всіх робітників в тім місті. Так, приміром, 86.000 безробітним в Шикаго се розмірно до числа робітників в Шикаго зовсім инча справа як 20.000 в Петерсоні. Прецінь населення Шикаго виносить 2 і три четверті міліона, а Петерсон всего 136.000. Один безробітний випадає в Шикаго на 34 душ населення, тоді як в Петерсоні на 7 душ.

Коли брати безробіття стейтами, то найбільше безробітних є в стейті Мішиґен, де воно виносить аж 82 процент в порівнанню з днем 1. січня 1920. року. За ним ідуть стейти Огайо та Індіяна, в котрих число безробітних зросло за рік о 50 процент. Дальше ідуть стейти: Илиной 44 процент; Конетикат 43; Месечузетс 38; Висконсин 32; Ню Йорк 28; та Ню Джерзі 22 процент.

Цікаво знати, в котрих саме галузях промислу безробіття дається найбільше відчувати. Після урядових даних, найбільше безробіття панує в промислі автомобілевим та промислі виробу додатків до автомобілів. Тут безробіття виносить аж 69 процент всіх робітників.

Другим промислом з найбільшим безробіттєм є будівляні промисли, в котрих безробіття сягає до 52 процент, дарма що по всіх промислових центрах Америки дається відчувати пекучий брак домів до мешкання.

В промислі ткальнім та в промислі виробу одежі, панчіх, спідного біля безробіття виносить 35 процент, в шкірянім промислі 35, в деревнім промислі 32, в металевім 35, в склянім, цементовім та камяннім 19 процент.

Подаючи сі числа до публичного відома, департамент праці заявляє самий, що сі числа не конче мусять відповідати дійсности. Обчислення роблено саме не так, щоби списувати та счислювати всіх безробітних, але так кожда фабрика подавала урядови, кілько робітників вона нанимала дня 1. січня 1920. року, а кілько дня 1. січня 1921. року. Ріжницю межи тими числама уряд уважає за число безробітних, але самий уряд признає, що се не конче правда, бо можливо, що богато робітників, котрі рік тому назад робили по фабриках, тепер робить на фармах. Се уряд припускає як певну річ і тому думає, що безробіття в дійсности менче, як кажуть сі цифри.

З другої сторони, урядники трейд юніонів заявляють, що безробіття не менче від тих урядових чисел, але якраз більше. Так, приміром, секретар Американської Федерації Праці подає до відома, що число усіх безробітних по містах Америки виносить не менче як 5 міліонів душ. Він заявляє, що Федерація Праці дістала донесення з 333 американських міст про безробіття серед робітників, зорганізованих в юніях, і се число виносить 2,3334.383. Коли тільки безробітних серед зорганізованих, то загальне число мусить доходити до 5 міліонів.

Якби воно не було, чиїб числа не були правдиві, заперечити не дасться, що безробіття в Америці дійшло до кольосальних просто розмірів. Найвисший час, щоби суспільність скінчила рахунки, а почала щонебудь робити для зараджения лихови.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАНТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ЧИ НАШІ СЕРЦЯ ВЖЕ ЦІЛКОВИТО ЗАКАМЕНІЛИ?

(Надіслана стаття).

Помимо того, що наші ґазети, головнож „Свобода" майже в кождім числі накликують до збирання жертв на голодуючих в старім краю, помимо того, що одиниці дістають з краю листи повні розпуки — наша американська братія вправді зачала рухатись, але дуже, дуже лениво. Заледви від часу до часу можна побачити, що тут або там зложили пару долярів на рідний край. А в краю ожидають тої помочі з такою вірою і з такою нетерпеливостю.

Та нашій американській братії дуже якось тяжко розставатися з доляром, як він (доляр) має пійти на патріотичну—благородну ціль.

Що іншого як треба на „муншайн" — от там то українські доляри дуже обильно і дуже скоро йдуть.

То, мовляв, тугу виганяти з серця. Звичайно — стара натура у нас.

Та коли вже так пиняво йде з долярами — то пробуймо з іншого боку.

Як знаємо з часописий, богато тисяч наших братів Січовиків скитається по Чехах о голоді і холоді. Много наших патріотів і патріоток, або в тюрмах або на вигнанню по інших краях — як Чехія, Австрія, Німеччина, Югославія. А кілько наших студентів, сеї нашої будучности, глядає за наукою по чужих краях! І всі вони в крайній бідності, — голі і босі і голодні.

А ми тут і приодіті і ситі, — чейже повинні памятати і о любові до ближнього, а тим більше о любові до свого брата, що задля любови до свого краю і народу тепер гірко терпить і страждає.

Їм помогти тепер — се наша одинока нагода сплатити довг, який ми винні своїй вітчині! І неодному може уратуєм життє, як завчасу поспішимо з допомогою.

Збірка долярова іде дуже пиняво. Приспішім сю акцію; а також не забуваймо на другу річ. Ми знаєм, як трудно тепер в краю за убрання; не можна його купити і за великі гроші; а хто бідний, то не може мріти о тім, аби собі купити убраннє, а в нас майже кождий має, часом і два і три переходжені сути, чи білле, котрого не уживає, а котре гние. Чому-ж не спакувати непотрібного нам переходженого сута, чи білля і не відіслати нам його до старого краю тим, що там його потребують? Правда, посилати пакунки до Галичини тепер небезпечно, бо Поляки попросту крадуть, але ми можемо **безпечно** посилати пакунки до Чехії нашим Стрільцям і студентам; також і до Відня та до Югославії нашим студентам. Американська почта приймає **„парсел пост"** до тих країв і за нуж ручить.

Було би пожадане, щоби так американська як і канадійська українська публика більше над тим застановилась; аби наша преса більше і обширнійше сю справу обговорила, і щоби подала адреси, на які висилати „парсел пост".

Зробім се!

Синьо-жовтий.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ І ТАТАРСЬКА РЕПУБЛИКА АЗЕРБАЙДЖАН.

Розкажу вам, що большевики зробив в азербайджанській републиці, — пише в „Ню Йорк Таймсі" Мод Редфорд Ворен, котра признається, що її подобалися большевики особисто.

Азербайджан за національного правительства.

Як поглянете на карту, то побачите, що Азербайджан се територія здовж західного берега Каспійського моря. З півночи межує вона з Росією, на полудни з Персією, на заході з Ґрузією. Мешканці сеї републики мали первісно прийти з центральної Азії. Більшість межи ними є магометанами по релігії, а Турками або Татарами по національности. Колись їх край був независимий, потім належав до Персії, опісля, яких сто літ тому, завоювала їх Росія. За Керенського пробовано зробити републику з усіх російських посілостий за Кавказом, але се не вдалося. Тоді Азербайджан відорвався від Росії з якими 5 міліонами населення, а в 1918. році національна рада проголосила независимість, як републики, а хан Хоські, Татарин, став її президентом.

Малій републиці поводилося дуже добре, о скілько ходить о орґанізацію держави. Щодо инчих справ, то межи християнами та магометанами панувало напруження. Кажуть, що за послідних 16 літ в Баку, столиці републики, було 5 великих погромів. Отсе й був знак наближаючогося клопоту. Були й другі знаки. Так приміром, Азербайджан має великі копальні нафти. Так як Росія аж пищить за нафтою, то малій републиці навіть сниться не могло, щоби большевики лишили її в спокою. Через два роки вели вони пропаганду серед робітників Азербайджану, а послідної осени буцімто зробили з републикою мир на пятнайцять днів, щоби обговорити торговельні справи. Коли Азербайджан нічого не сподівався, большевики напали і заняли його панцирним поїздом та горсточкою салдатів.

Нафта, або чому большевики визваляли Азербайджанських робітників?

Так большевики прийшли в посідання краю, котрому веселося незле, за винятком масакрів. Крамниці були отворені. Роботи було подостатком. Іди також. Школи були такі, що вдоволяли і християн і магомедан. Мене нераз дивувало, яку причину можуть большевики подати на свій прихід. І тому я стала їх питати, нащо вони заняли Азербайджан.

Перший, котрого я спитала, був дійсний комуніст, себто чесний ідеаліст.

—„Пощо ми сюди прийшли", — відповів він мені. — „Бо ми хочемо навернути увесь світ до совітського правління, коли треба, з мечем в руці. Азербайджан був перший, що лежав на нашій дорозі".

Я потім питала большевицького полковника.

—„Пощо большевики заняли Азербайджан? Я не знаю, бо я лише чотири тижні тому став большевиком. Я ще не навчився, для якої теорії вони се заняли. Казали мені забрати, то я й пішов забирати. Я бився відважно під Денікіном, а як мене большевики взяли в полон, вони мені сказали, що від тепер я большевик. Від тоді я бився відважно за новий уряд. А чого вони заняли сей край, я не знаю, але як ви хочете, я довідаюся від них".

Прийшли ми до третого. „Скажи американській пани", — сказав він через переводчика, — „що жовніри бються за Росію. Скажи її, що Росія все була велика і все буде велика. Вона все мусить бути. І жовніри тому і здобули Азербайджан, що він властиво належить до Росії".

„Спитай його", — кажу я свому переводчикови, — „що жовніри зроблять, як совети їм скажуть іти здобувати дальші краї?"

—„Скажи її, що як ми здобудемо усі землі, що належать до Росії, тоді ми вертаємо домів, без огляду на те, що собі совети постановлять".

Послідною людиною, котру я питала о се, був один Жид, котрий мав уряд комісаря. Він був комуніст, і добре йому велося, бо він мав автомобіль, тоді як другі мусили ходити пішком.

„Пані", — відповів він мені, — „се не жадний случай, що ми здобули наперед край, котрий має нафтові терени. Се зроблено зовсім свідомо".

Се був наскрізь чесний большевик.

Перше, що большевики зробили то завели революційний, або воєнний комітет, або так зваку чрезвичайку, на котрої чолі поставили наперед Татарина Гусейнова, а потім Татарина Наріманова. Послідний був правдивий ідеалист і він мені дуже подобався.

Судця на здогад.

Сей комітет мав правити новим краєм, поки не виберется советів, але чрезвичайка відразу почала займатися арештами, вироками смерти, екзекуціями. Се був великий комітет, зложений переважно з большевиків, присланих з Москви і Астрахани. Були в ньому мущини і женщини, усі майже молоді люди. Одна дівчина мала 17 літ. Вона не довго бавилися з людьми. Один молодий член комітету говорив так: „Вона може винувата, зрештою вона виглядає, як буржуйка. Розстріляти її завтра при сході сонця. Слідуюча справа".

На всякий случай, богато вироків смерти видали люди, пяні властю, люде без найменчого досвіду, а може і без найменчого співчуття.

Установивши комітети, вони почали посилати в Росію нафту. Баку має богато нафти. Большевики перевели лінію руры, котрими нафта ішла з Баку до порту Батум, де нафту брали Англичани. В місцевих ґазетах оголосили на потіху бідним, що вони перебрали на державу всі нафтові шибі і землю і банки і що вони розділюють хліб.

Правда, що як зловили салдата пяного, то діставав пять літ тюрми, а як зловили на рабунку крамниці, то його розстрілювано. Але незадовго почали показуватися перші признаки невдоволення серед народа. Лише невеличке число тих, що могли перекуплювати, не нарікали. Робітники, котрим обіцяно по шість та вісім годин праці на день, не були вдоволені, як їм казали робити по десять та дванайцять годин, тай ще казали додати кілька годин праці для советів в неділю або свято, приміром при направі доріг. Не подобалися їм також вічні засуди смерти так що аж урядова ґазета мусіла виступити з поясненнями. Наконець обявлено, що про вироки смерти не будеться давати жадних публичних вісток.

Робітники в новім раю.

Другі були невдоволені з нерівности в заплаті робітникам, бо одним плачено по шість тисяч рублів, а другим по 10.000 рублів. А ще більше нарікали через те, що ні одна заплата ні друга не вистарчала на обігнання конечних потреб. І як могли вистарчити такі суми, коли фунт хліба коштував 150 рублів, мяса 200, чаю 3.000, коли пара скарпеток коштувала від тисячі до трох тисяч, а черевики від 12.000 до 16.000 за пару?

Під іменем реквізицій переводили звичайні рабунки. Один з моїх приятелів втратив хатну обстанову, бо один комісар сподобав собі її. Школи замикано, кілька разів комісареви подобався будинок на мешкання.

А чрезвичайка судила та судила, та розстрілювала та розстрілювала. Зрештою комісарі та комітети змінялися дуже скоро. Зборам, виборам та січточним промовам не було кінця. Видавано богато літератури, в котрій писалося про упадок буржуазії та піднесення робітників. Але як я питалася робітників, що вони зискали через переворот, вони відповідали, що вони дістали місто свободи тиранію.

Може бути, що вони хотілиб, щоб усе було зроблено зараз, на борзі, а се не можна. Та все таки, уряд був тиранський і вмішувався непотрібно у всяку справу, і нужди було більше, як давнійше і по упливі 8 місяців людям жилося гірше, як перед тим. Може бути, якби Ленін та Троцький самі зробили кожду роботу, то все булоб інакше. А так, то при моїм перебуванню під советським режімом, мені здавалося, що під новим урядом усе занепадає.

ГРОМАДА МАЛА ЧИСЛОМ АЛЕ ВЕЛИКА ДУХОМ.

(Допись з Едвардсвил, Па.).

Про життє Українців в Едвардсвил, Па., мало хто й знає, а се тому, що се маленьке місточко, недалеко Вилксбері, Па. В Едвардсвил есть Українців до 400. Мають кілька товариств, котрі гуртуються при грецько-католицькій церкві. Буде 8 літ як Едвардсвильці зорганізували свою парохію; побудували церков, і як можуть так працюють. Церков уже виплачена і як кажуть, вже має $3.000 в банку. Едвардсвильці все працюють для народнього діла і майже все перевисшають навіть і вилксберську громаду. От хоч би такий примір навести: Дня 9. січня с. р. за почином о. Олексіва відбулося тут велике Січове віче, на котрім промовляли: гол. отаман Павло Нововорський і Петро Дідик з Шикаго, Илл., та Іван Бойко з Плейнс, Па. Нарід тутки так розохотився до праці, що на перший поклик тов. Бойка з Плейнс, Па., зорганізовано сильний Січовий відділ. На початок вписалося 56 членів готових стати до оборони народньої чести.

Годиться також зазначити, що до Січи вписувались молоді хлопці і дівчата ті, котрі роджені тут в Америці, а помимо того так люблять Україну. Ходить чутка, що Едвардсвилці зачнуть акцію в справі помочі рідному краєви. Я сподіваюся, що Едвардсвилці тепер зачнуть народню роботу з подвійною силою, а то тому, що присягали на Січовім вічу, що будуть вірно і чесно працювати для рідного краю. Тож, вгору Січовий прапор!

І.

ПРОТЕСТ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ЗНЕВАГИ ПРАПОРА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Допись „Свободи").

Аллентавн, Па., 25. січня, 1921.

Перечитав я статтю в ґазеті „Укр. Щоден. Вісти" з дня 20. с. м. і аж жаль збирає мене, що та ґазетка так потрафила викрикнути на нас усіх, що неначе ми всі Українці, котрі єднаються до спільної народньої роботи, усі каліки, а то, що нам єсть найдорозше попросту потрафить оплювати. Український синьо-жовтий прапор називають вони шматою та іншими словами.

Я тільки скажу тим мотовилам, що українського прапора вони не потребують касувати, бо вони його не поставили, але український нарід. Проч з такою ґазеткою як „Укр. Щод. Вісти". Се зрадница ґазета, хотяй зветься „Українські Щоденні Вісти".

Усі товариші протестують проти сеї образи, яку та шмата кидає на український прапор і український нарід.

Василь Коваль.

ЯК ПОСИЛАТИ ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ?

Гроші на поміч голодним, хорим, калікам, вдовам і сиротам в Галчині з Америки і Канади треба посилати на руки Українського Горожанського Комітету у Львові, котрий заступає всі українські інституції в Галичині, і котрий підпирають всі тамошні українські політичні партії і цілий український нарід. 15р.

Посилки треба переказувати в долярах через американські або канадійські банки на імя Земельного Банку Гіпотечного у Львові.

Адреса така

**ZEMELNYJ
BANK HIPOTECZNYJ,
ul. Pidvale No. 7,
Lemberg, East Galicia, Europe.**

А рівночасно слід повідомити про посилку Український Горожанський Комітет на адресу:

**УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КОМІТЕТ,
ул. Руська, ч. 3,
Львів, Галичина
Lemberg, East Galicia, Europe.**

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" КОТРІ ЗМІНЯЮТЬ СВОЇ АДРЕСИ.

Отсим подаємо до відома, що від 1. лютого б. р. не будемо абсолютно зміняти адреси тим читачам „Свободи", котрі враз зі зміною своєї адреси не пришлють рівночасно 10 центів. Ся постанова обовязує безумовно всіх читачів нашої часописи, без огляду на те, чи вони є членами У. Н. Союза, чи ні, і чи вони зміняють свої адреси в своїм почтовім уряді, чи присилають ті зміни прямо до нас. Хто до сеї постанови не приміниться, сьому ми затримаємо висилку ґазети аж до того часу, доки не буде заплачена належність за зміну адреси.

Адміністрація „Свободи".

Петро Карманський.

ДАЛЕКО ТИ, МІЙ КРАЮ РІДНИЙ!

Далеко ти, мій краю рідний,
Забутий Богом і людьми!
Лежиш гень-гень, мов ратник бідний,
Що впав з прошитими грудьми.

Лежиш без сил і горе дзвонить
На упокій в твоїм селі;
А сином твоїм доля гонить,
Як листєм, зірваним з гиллі.

Лежить листок, вітрами битий,
І гине, втоптаний у шлях.
І я, притоптаний, прибитий,
Калікою в чужині зляг.

І жду кінця... Ні! ні! се злуда!
Я жду життя й до бою сил!
І пімсти жду, чекаю чуда!
До батьківських святих могил.

На вколішках, мов син відрідний,
Любов ізгоя занесу,
Вдихну з ланів наш запах рідний
І оживу!

УКРАЇНЦІ В ВИЛКСБЕРІ, ПА., БЕРУТЬСЯ ДО БИЗНЕСІВ.

(Допись „Свободи").

У Вилкс Бері, Па., економічне життє трохи підноситься. Єсть тут: 1) Український „Банк Свободи" (Ліберті Бенк); власителями є трох Українців: Григорій Русинко, Михайло Бабей і Юрій Еско. — 2) Українська корпорація, яка веде ґросерню і бучерню. — 3) Українські бизнеси: Павло Залецький і Дмитро Мельник дроґерники. — 4) На Норт Пенсилвенія евеню властителями автомобілевого ґаражу є: Іван Бойко і Михайло Кузанський; продають нові і старі автомобілі. — 5) Готельники: Мартин Музика, Григорій Русинко, Павло Корнова і Іван Рудавський. — 6) Є тут український адвокат Андрій Завойський.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

Жертви посилається до American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St., New York City. Збірку контролює Др. С. Демидчук.

55. о. Стефан Склепкович, Геркімер, Н. Й. $14.67

Пересилаючи отсю жертву, пише о. Склепкович:

„Се мій дохід з мировання. Я оголосив людям в своїх парохіях, що через цілий рік весь свій дохід з мировання буду відступати на „Рідну Школу". Зібрав я так: з Літл Фолс, Н. Й. $5.12; Геркімер, Н. Й. $3.62 і Ютика, Н. Й. $5.93.

56. Др. С. Демидчук, Ню Йорк $7.10

Сю жертву дістав Др. С. Демидчук як заплату за свою промову в Олифант, Па., дня 16. січня в справі заложення українського народнього банку. Заплату зложили: Ю. Хиляк, Д. Хомин, о. М. Ґурянський і Я. Ґундич по $1.00, а дрібними датками зложено $3.10.

Разом в сьогоднішнім числі $21.77.
Всього від початку $426.57.

Др. С. Демидчук.

Богато з викликаних громадян не складає своїх жертв. Ті громадяни, що викликають когось, повинні також вислати до викликаних картки з повідомленнєм, що їх викликано і попросити щоби зложили жертву.

ВАЖНА ПРИГАДКА!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Звертаємо увагу наших П. Т. Читачів, що НОВОРІЧНУ ПРЕМІЮ за передплату „Свободи" будемо давати ЛИШЕ ДО КІНЦЯ БІЖУЧОГО МІСЯЦЯ. Хто в якімнебудь часі прислав передплату на наш щоденник, а ще доси не вибрав зі спису наших книжок (сей спис є оголошений на 4-тій стороні нинішнього числа „Свободи") відповідної премії, нехай се зробить до кінця січня, бо НА ДРУГИЙ МІСЯЦЬ МИ ВЖЕ НЕ ВИШЛЕМО ПРЕМІЇ НІКОМУ. Пригадуємо сю справу тому, щоб опісля ніхто не мав права нарікати. Хто премії не вибирає і о неї не старається, то видно, що її не потребує.

Адміністрація „Свободи".

З ЧАСОПИСИЙ.

Совети стоять війною.

Ісаак Дон Левін, котрий недавно вернув з польсько-московської конференції в Ризі, пише в нюйорській часописи „Глоб", що сила совєтського правительства росте в час війни, а слабне в час мира. Якби Росія мала мир, то Ленін мабуть такі самі клопоти, як має Вилсон, Венізельос, або Ллойд Джордж.

Демобілізація в совєтській Росії викликалаби ще більше невдоволенє серед жовнірів, як в західній Европі, бо звільнене з червоного війська значить для совєтського салдата приписанє його до совєтської армії праці. Спроби організації тих армій праці показалися зовсім хибними. Колиб большевицькі лідери пробували зробити те саме тепер, їх жде іще більше невдоволення. І так вони, хоч чи не хоч, мусять держати салдатів на воєнній стопі. В тім зглядi, совєтська Росія не ріжниться від шляхотської Польщі, котра також боїться розпустити свої війська зі страху перед безробіттєм розпущених вояків.

Друга небезпека для совєтського правительства на случай мира грозить зі сторони лівих партій. Меньшевики та соціялісти-революціонери послухали свого часу большевицького заклику та пішли ратувати національну самостійність Росії, коли Поляки та Денікін ішли „на Росію". Колиб тепер большевики розпустили військо, то ті партії показалибся великою небезпекою для большевицької власти. Невдоволені робітники схиляються своїми симпатіями до меншевиків, тоді як селяни симпатизують із соціял-революціонерами. Чи сі дві партії потрафлять видерти власть большевикам, сего не знати, але що вони потрафлять наробити большевикам богато клопотів, се певне.

Наконець, війна мусілаб або заострити ті ріжниці, які існують в самій комуністичній партії. Вже те саме, що одна часть партії хоче відобрати надзвичайній революційній комісії більшу часть її власти, а друга часть сему противиться, мусілоб причинити богато клопоту.

Один день в історії американського міста.

Шікагоська газета „Трибюн" подає ось таку історію одного дня в місті Шікаго, котрий вона називає типічним для того міста:

Година 12, мінут 5, над раном: до пані Р. М. Осборн, вейтерки, приступив на Шефілд евеню, один купець, та хотів накинутися її на товариша дороги. Женщина візвала поліцію. „Товариш" почав утікати і стріляти до поліції. Мимо сього його спіймали. Суддя засудив його на 100 долярів кари і кошти.

Година 12, мінут 15, над раньком. На улиці Грейс стріт напало 5 людий на Луїса Еліота та обрабували його з плаща та десять долярів, всего маєтку, який він мав при собі.

Година 12, мінут 20, над ранком. Чотирох узброєних мущин заїхало автомобілем перед крамницю з нафтою і зрабували всі гроші з каси крамниці та кишені клерка, що був в склепі.

Година 12, мінут 30, над ранком. Двох мущин напало на Ерла Бенсона на розі 34-ої улиці і Минерва евеню і зрабували з нього десять долярів.

Година 12, мінут 45, над ранком. На Д. С. Гадсона напали перед його домом чотирох мущин і забрали від нього годинник та 40 долярів готівкою.

Година 12, мінут 55, над ранком. Двох людий напало на Александра Милера, як він ждав на стріткару на розі улиць Огден та Кедзі і зрабували від нього $18.50 та діяментову спинку вартости $400.

Година 4, мінут 40, над раном. Трох узброєних мущин вбігло до гаражу на Філмор стріт, загнали нічного сторожа та одного костумера в задну комнату, а самі відіхали одним автомобілем, що стояв там на складі.

Година 5, мінут 10, над раном. Двох узброєних мущин напало на А. Бодкіна, вейтра, на розі Вест Дівіжен та Норт Ервінг Евеню, і зрабували від нього $163, котрі він ощаджував на купно подарунків на свята.

Година 5, мінут 30. Поліція гналася за двома мущинами, що розбили вікно в склепі футер на Савт Стейт Стріт, і хотіли красти річи, виставлені за вікном. По довгій погоні, поліція побачила, що злодіїв не зловить.

Година 10, мінут 15, перед полуднем. Трох муринів зайшло до склепу з тютюном на Котидж Гров Евеню і зрабували у властителя сто долярів.

Година 11, мінут 45, перед полуднем. Двох мущин підіхало автомобілем до корінного склепу Майделя Медісі на розі 47-ої та Вуд Стріт, загрозили властителеви револьвером і примусили його видати їм з реджістра 25 долярів готівкою. Як вони виходили з крамниці, властитель схопив за револьвер і віддав до них кілька стрілів.

І так дальше до самої півночи: крадіж за крадежю, рабунок за рабунком, напад за нападом.

І таке відноситься не лише до одного Шікаго. Другі американські міста подекуди перевисшають навіть Шікаго.

ГУЦУЛЬСЬКІ ГАРАЗДИ.

(Допись до львівської газети „Вперед").

Ще лише початок зими, а вже крайня біда виглядає з нужденних гуцульських хат. Що рік, то тяще заробити на нужденну кукурудзу! Ціна дійшла вже до 3.200 мк. за корець. Тяжко дивитися, як худі та вимучені діти, жінки й чоловіки тягнуть на доли санчата з чим хто має: останній сердак, кожущину, киптар, ліжник, вовну, звій сукна або полотна, щоби се проміняти у Бойків на хліб. Щасливійші возять день в день гончарські вироби (горшки, миски, макитри і т. д.), судник та артистичні вироби з дерева, як різмлені ракви, тарілки, топірці і т. д., щоби їх рівнож виміняти на хліб. Голодова смерть грозить тим, що не мають чого повезти на заміну, а таких більшість населення, бо останніми роками повитратилося все з хати.

Безробіття тяжко дається відчувати бездомним заробітникам. Щасливі, що годні робити по бутинах на Буковині, але до такої роботи треба сильних та витревалих мущин, яких війна не богато полишила.

До того біда ще й з грішми. При кінці листопада не брав уже ніхто корон, а по наших селах лишилися тільки корони. Хто отже купував кукурудзу, платив коронами у двоє дорожше, як марками. Сьогож знову місяця платять 1200—1300 марок за 1000 коронових банкнот.

Може наші фахові біржевики порадять щонебудь в тій справі?

Сього місяця доріжня зросла до нечуваних розмірів. За середні постоли треба заплатити у Кутах 1000 мк. Се діється тому, що в Кутах з давен-давна виправляють міщане скіру. Тепер виправляти не вільно, хіба для війська, а для себе крадькома. Війско реквірує скіру для своїх потреб, а гарбарі хочуть поповнити понесені реквізиціями страти, отже підносять ціни за скіру. Місто Кути перетворилося тепер у велику сімю паскарів.

На Буковину переносять свічки й сірники, а приносять звідти білу муку, пшеницю, тютюн і горілку, бо пр. кукурудзу перепускає „вама" через міст, а з кукурудзою не оплачується. Білу муку транспортують головно до Коломиї і Львова.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

В учерашньому числі „Свободи" в 1-шій новинці п. з. „Трагічна смерть Українки" пропущено місцевість, де сталась та прикра подія. Було се в Гавстон, в полудневому стейті Тексас.

Рівночасно простуємо похибку, що імя нашого дописувателя з Гавстон звучить поправно: М. Балабан, а не Балабай, як було помилково подано.

Лесь Мартович. (1)

ПРОРОЦТВО ГРІШНИКА.

(Оповіданне).

„Хочу же всіх вас глаголати язики, паче же да прорицаете: болій бо пророчествуяй, неже и глаголяй язики". (Пос. ап. Пав.)

Пропало: лакомство моє на погубні думки й на грішні вчинки за велике. Не вговорюйте мене й не лякайте: не покаюсь!

Оце-ж моє пророкування:

Так як виджу, що мене чекає по смерти Пекло!

А як мене вже засудять, то знаю, що не втерплю тай так обізвуся: — „А мені все здається, що найгірший розбишака на землі не завдавав би такої муки найтяжчому свому ворогови. Та взагалі люде вже занехали між собою кару тортурів. Навіть заборонили знущатися над звірятами..."

Але мені не дадуть договорити: загудять дзвони, затрублять труби, щоби заглушити мої слова. Та додадуть мені жару за те, що важився критикувати вирок. На тисячу метрів глибше засадять мене в пекло! Там спека вища на міліон степенів Цельзія від тої, яка спершу була мені призначена. Знай, грішнику, не бунтуйся!

Отут я затратю відвагу зовсім. Без сорома казка: йойкатиму та кричатиму несвоїми голосами. Ой, проклену тяжко та важко й ту годину й ту хвильку, коли мене нечистий наустив не послухати дяка з Йолупковець. Я вірив більше безбожним книжкам, як йому. Оце мій великий гріх, що запроторив мою душу на віки. А говорив мені нераз йолупківський дяк, що всяка наука ні до чого: до добра не доведе. Він се чув від свого священника. А сих мудрощів — попри гру в карти — набрався священник на теольогії.

Тай не послухати-ж мені таких людей, але бери та читай на тих безбожних книжках. Навчився я на них погубних думок. Та це ще не все! Від думки до діла не далека вже дорога. Отож узявся я до грішних учинків. Та бо й це ще не все, бо я намагався ті думки й другим передати.

У пеклі приставлять до мене милого товариша: старого чорта. Він буде мене обертати залізними вилами, аби я припікався однако з обох боків. Має бути з мене печення без ніякої догани. А щоби я й страху набрався, буде штуркати мене чортяка вилами в очі. Що він вилами до очей, то я голову назад: отака буде в нас забава!

Хоч промине літ міліон, отже таки ще не буде з мене готової печені. За той час ні видіти мені нічого доколо себе, ні чути, бо ніщо не дійде до мойого свідомости опріч спеки та запаху смаженого товщу. Таки з мене грішного. Але після міліона літ я звикну трохи до пекольного клімату, до тої забави з дітьком і до тих запахів. Стану крадьки приглядатися тому, що діється кругом мене. А як се мені вдасться, то хіба-ж я на цім і перестану? Ой, ні! Бо я стану тоді думати й гадати, чи не вдало-б ся мені добути якої полекші та пільготи. Ото-ж прийде мені найперше на думку, яким би світом прихилити собі хоч трохи серце старого чортяки. Примилюсь я до нього, до чорта до старого, тай стану його хвалити:

— „Ясновельможний чорте! Десь то в нас приповідка бувала, що: — Чому чорт мудрий? — Бо старий! — Оце-ж я тебе за дуже мудрого почитаю. Та тільки з дива мені не сходить, чого ти взявся до такої роботи, до нездалої? Скажи мені, для кого ти поносиш такий труд великий коло мене? Чи буде-ж тобі за се яка нагорода, або хочби подяка? Ось ти так запопадаєшся, щоби я, сохрань Боже, не прирумянився більше з переду, як із заду, а зате коби ти собі придбав хоч яку хатчину. Так, як і я. Чи може дослужишся хоч того, щоби тебе перенесли в інший клімат? Таже ні! Бо нема відси виходу ні тобі, ні мені! Шукай-же собі, вельможний чорте, товариства межи нами, бо однака доля жде нас із тобою. А чи годиться тобі поводитися так нечемно з товаришами недолі? Нащо шпигати мене вилами, радше порадмося вкупі, чи гаразд у пеклі проживати. Може здалося-б які реформи позаводити? Ліпше така політично-суспільно-економічна розмова, чим найлекша фізична робота. Тай не завадило би тобі нагадати собі одну догму. Ти її, виджу, зовсім забув. Адже грішні наші тіла ніхто не годен ані вбити, ані спалити, бо вони вічні. Отже ти на перекір цій догмі наважив єя мені очі повиколювати? Гай, гай! Коби ти знав, як мені жаль було тебе за твоє незнання такої правди віри. Я тому так верещав, кілька рази ти нагонився до мене з вилами. А обертання також пустий і непотрібний захід, бо коли мене з котрого боку надто припече, то я й сам повернуся без твоєї ласкової помочі".

Вішує моє серце, що старий чортяка, слова такі почувши, зрозуміє мене та засоромиться. Лишить мене в супокою й відійде собі геть. Аж опісля допевнюся, чим я зрушив його серце. Що одно: проговорила йому до переконання моя промова, а друге: злюбив собі найпаче те, що я не назвав його дітьком, але чортом. Бо в цім пеклі такі-ж звичаї, як і в нас на Вкраїні. Що в Галичині Єврей образа, а Жид ні, то в Україні Жид образа, а Еврей ні. Натомість Ізраїльтянин, то старе й поважне слово. Так і тут: у цій верстві пекла, де я буду проживати, дітько образа, а чорт ні, в инших же регіонах чорт образа, а дітько ні. Натомість дїявол, то старе й поважне слово. Або хоч би: брехун — образа, патріот уже ні. Натомість дурисвіт — старе й поважне слово.

Тепер кинувся по тім пеклі, неначе сука по ставі. Нестережений чортом швендятимуся з одної верстви пекла та в другу. З цікавістю приглядати-муся злидням инших грішників. Допевно насамперед назирю жінку, що я її любив. Небога мала шльохого чоловіка, та намість з ним розлюбилася зо мною. А властиво: наперед із ним, а потому зо мною. Збаламучений погубними думками запевняв я її, що коли муж не хоче розстатися з нею, або вона з ним, то наша любов дозволена. Відобрав я їй побожність і подружну вірність. За це-ж вона пробуватиме в горячім кліматі в товаристві запопадливого чорта. Як же вона покрашала! То була бліденька, а тепер румяна як яблочко. Зміна клімату помагає.

Зачну-ж я від проповіди до чорта, що без потреби знущається над безборонною жінкою. Такий сей сатана схаменеться й покине свою непродуктивну роботу. Що-ж я скажу своїй давнішій любці? А вже-ж схочу її потішити. Нехай не журиться та не клопочеться, бо в двох терпіти лекше. А оце я заховую для неї тут при високій пекольній температурі ще горячішу любов, чим на землі. Вона мене пізнає, та на моє диво стане мені докоряти. Не схоче мого товариства, досить мала його на землі. Ось тепер лиш відчепився від неї такий товариш, як я. Через мене тут пропадає, хоч нічо не провинила. Вона була недосвідчена: повірила на своє нещастя моїм гарним словам, а я використав її добру віру на грішну ціль. Кається гірко за всі гріхи та прирікає поправу. Не хоче мене видіти, нехай я забираюся геть та не блазню її більше, бо вона не хоче мене знати... Отаке буде наше привітання. Аж температура пониситься в мині від таких слів. Тай се полекша.

Але я не страчу ще надії: буду все при своїм стояти. Озьму її переконувати, що шкода заходу забігати собі ласки в могучих, бо ніщо з сього не вийде. Як вирок раз виданий, то буде виконаний без ніякого милосердя. Такі вже тут звичаї. Отим то й без потреби мене відгонить.

Не така-ж вона недогадлива, щоб не порозуміти. Доглупається зараз, що чи зо мною, чи без мене, то вже їй відси не вийти... Тому подобріє, стане ласкавіша. Приступлюсь я до неї ближче, щоби відновити наше знакомство. Поглажду її по головці тай стану її жалувати:

— „Ой, любко-ж моя бідненька! Як же-ж твоє волоссячко геть спопеліло!"

А вона стрепенеться, вхопить за голову маленькими рученятами, та переконається, що я не брешу. Тоді ревне заплаче, гірко заридає: — „Господи! Де-ж поділося моє волосся? Пропала вся моя прикраса! А я мала таке волоссячко довге та густе-густе!" — Тепер обернеться до мене люта як змія. Верещати-ме крізь плач: — „Безбожнику, лайдак, розбійнику! То все через тебе!"

Що-ж мені буде діяти? Збентежений, озьму присягатися, що вона мені мила й з лисиною. Та дурно буду тратити слова: се лишень її роздратує гірше. Тому перейде від крику до вчинків: ждюхне мене ліктем у груди, так що я полину, як та кулька з рушниці, на сам верх пекольного вогню.

Дорогою пантруватиму гарненько, щоби знов де не наскочити на яку давну любку. Бо як мене кожда так привітає, то лишиться з мене на печеню обмаль! А що то буде, як котрий із їх чоловіків тут проживає?! Спиною почую, що пекольна температура чим раз кріпшає!... А може... може всі чоловіки в раю. Се було би найліпше і для них і для мене.

Любовні придибашки! Не знав я, які наспідки можете ви мати чуткі та болючі. А я собі так розумно уявляв, що ті речі так ясні та звичайні! Бо чого-ж би бідному бурлаці не заручитися жінкою? Думка була в мене шира: що як оженюся, то віддам із лихвою.

(Далі буде).

АДРЕСА ПРЕДСІДАТЕЛЯ У. Н. СОЮЗА.

Подається до відома інтересованим, що адреса толовного предсідателя У. Н. Союза є слідуюча:

SIMON YADLOVSKY,
Box 58, Jersey City, N. J.

СВЯТИЙ ВЕЧІР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИГНАНЦІВ У ВІДНІ.

Відень, дня 3. січня, 1921.

6. I. (24. ст. ст.) в мешканню Укр. Станиці відбулась вечеря з кутьою, улаштована Жіночим Союзом при допомозі товариства „Січ". На вечерю зібралось більш 300 земляків, — полонених, емігрантів, представників української дипльоматії, національної української ради на чолі з головою С. П. Шелухіном, представники преси, кооперації, навіть українських комуністів. На вечерю прибули рідкі гості — шість галицьких старшин, що тільки що приїхали з Далекого Сходу — (Нікольськ-Усурійськ) на пароплаві до Данціґу. Саля була дуже гарно декорона. На покуті на сіні — сніп, хліб і кутя. Гості бавились далеко за північ. Треба бути дуже вдячним українському жіноцтву й молоді за те, що вони наших полонених і земляків перенесли хоч на хвилю в рідні обставини, нагадали їм про далеку вітчину.

СПИС КНИЖОК НОВОРІЧНОЇ ПРЕМІЇ

ЯКІ ПРИЗНАЧУЄТЬ ВСІМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, КОТРІ ПРИШЛЮТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ДНЕВНИК „СВОБОДУ".

З ПОНИЗШОГО СПИСУ НАЛЕЖИТЬ ВИБРАТИ КНИЖКИ НА СУМУ ОЗНАЧЕНУ У ВІДОЗВІ, ПОМІЩЕНІЙ НА 1-ІЙ СТОРОНІ СЕГО ЧИСЛА.

ОБРАЗИ І ПОРТРЕТИ:

Історичний Образ Українських Володарів та визначнійших мужів. Сей образ містить в собі 55 осіб і 22 важних вишних подій, викінчене артистичне, в 10 красках і золоті. Розмір 28x35 цалів. Всі династії представлені в хронольоґічнім порядку: київська, галицька, волинська, литовська і Гетьманщина. — Ціна $1.00
Велика карта України, величина 21x34 цалі, в 10 красках, на тревалім папері. — Ціна ....50 цнт.
В'їзд Богдана Хмельницького до Київа, прекрасний образ, 28x22 цалів величини. Се славний малюнок українського артиста маляра п. Івасюка. — Ціна $1.00
Портрет Тараса Шевченка, один з найкрасших з малюнків українського артиста-маляра п. Красіцького, 28x22 цалів величини. — Ціна $1.00
Портрет Івана Франка, друкований на гарнім папері, величини 14x19 цалів. Ціна портрету з почтовою пересилкою ....50 цнт.

МУЗИЧНІ ТВОРИ:

Звуки України, нове розкішне видане, яке містить в собі 7 найкрасших творів музичних на фортепян, як слідує: 1) Ще не вмерла Україна; 2) Засвистали козаченьки; 3) Українська Думка; 4) Закувала та сива зозуля; 5) „Сонце низенько, вечір близенько"; 6) Українська Шумка; 7) Козак. — Ціна $1.50
Вже воскресла Україна, вибір 10-ти найкрасших українських народних пісень під нотами на соло з супроводом фортепяна. — Ціна $1.50
Варшавянка, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.
Била жінка мужика, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.
Де ти бродиш, моя доле, дует із опери „Вій" на тенор і баритон. — Ціна ....25 цнт.
За Тебе Україно, мужеський хор. — Ціна ....30 цнт.
За Тебе Україно, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.
Збірка українських народних пісень, на скрипку, мандоліну, корнет, саксофон, барітон, альто і тромбон. — Ціна $1.00
Звуки України на фортепян. Містить: 1) Дівча в сінях стояло. 2) Ой за гаєм зелененьким. Видання Укр. Музич. Союза. — Ціна ....35 цнт.
Згадка, мішаний хор. — Ціна ....25 цнт.
Жалобний марш, мужеський хор. — Ціна ....25 цнт.
Образ рожі, мішаний хор, сольо, сопран або тенор — Ціна ....40 цнт.
Побратався сокіл, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.
Реве та стогне, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.
Разом товариші в ногу, мужеський хор. — Ціна ..25 цнт.
Сміло други не теряйте, мужеський хор. — Ціна ..30 цнт.
Сміло други не теряйте, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.
Шалійте, мішаний хор. — Ціна ....35 цнт.
Як умру, то поховайте, мужеський хор. — Ціна...20 цнт.
5 пісень за 5 центів. 1) Український народний гимн. 2) Американський гимн. 3) Боже великий єдиний. 4) Марш соколів. 5) Марш січовий.

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА.

Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах.—Ціна 20 цт
Власна хата. Прольоґ. Для виповнення програми при отвореню власних Народних Домів і читалень.—Ціна 10 цт
Виговалец. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна ....25 цнт
Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в одній дії, написав Петро Франсів. — Ціна ....15 цнт.
Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії.— Ціна 15 цнт
Зоря нового життя. Комедія в чотирох діях.—Ціна 30 цнт
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна ....10 цнт.
Каґраль Тимко або Що нас губить? Народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського. — Ціна....20 цнт.
Козацьке Сватання, історичний образ на 3 дії в році 1648. — Ціна ....25 цнт.
Кара за Гріх, сумний образ з життя американського народа, в 3-ох актах. — Ціна ....35 цнт.
Козацьке Сватання, на три дії. — Ціна ....25 цнт.
Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт.
Не вгоди. Образ з життя народа в однім акті.—Ціна 10 цт.
Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобілевич) після поеми Т. Шевченка. — Ціна .... 15 цт.
Ох! не люби двох! Оперета в 3-ох діях. — Ціна 25 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. П. Старицького. (В перерібці Александрова. — Ціна ....30 ц.
Пан Штукаревич або оказія якої не бувало, Сільські сцена на 2. дії і 4 відслони зі співами. — Ціна....35 цнт.
Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, написав Роман Сурмач. — Ціна ....25 цнт.
Пекло в хаті. Образ з життя народа в одній дії.—Ціна 15 ц.
Соколиги, комедія в 4-ох діях. — Ціна ....35 цнт.
Сатана в бочці. Комедія зі співами в 1. дії. Ціна 10 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з життя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях .... 25 цнт.
Сватанє на Гончарівці, українська оперета на 3 дії, — Ціна ....35 цнт.
Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт.
Украдене щастє. Драма з сільського життя в 5-ох діях. Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт.
Хто винен, драма в трох діях. — Ціна....15 цнт.

КНИЖКИ.

Американські тости. — Колбок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .. 15 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна ....40 цнт.
Вода в природі. — Уміркований та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останни „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
Весела книжочка в 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато смішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка в ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.
Геновефа. — Ціна ....30 ц.
Гуцули і Гуцульщина. — Ціна ....25 цнт.
Дни. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна....20 цнт.
Де любов там і Бог. — Ціна....15 цнт.
Житє, заробки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і життя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
I. Жовнір. II. Оферма. Новеля з військового життя. — Ціна .... 10 ц.
Жінка і її значіне в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Знанє житя. Написав др. С. Демидчук. — Ціна ...30 цнт.
Збірка оповідань. Цитка. Шаман-аіис. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бочечка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна....20 цнт.
За вольности України. — Ціна.... 5 цнт.
Загальна етнографічна мапа східної Европи, кольорована, величини 11×13, з точними поясненями в англійській мові. — Ціна .... 10 цнт.
Загальна фізична карта України і сумежні краї, величина 11×16, кольорована, в англійській мові. — Ціна 5. цнт.
Збірка повісток. — Ціна .... 10 ц.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського. Ціна .... 35 цнт.
З житя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб житя первісних і сучасних дикунів.—Ціна 35 цнт.

3 років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповідання, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна....30 цнт.
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти (ілюстрація). — Ціна .... 20 цнт.
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміють ся з нашої мужини. — Як Сніжко щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнована Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. Ціна 10 цт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Руса направляв. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 10 цнт.
Казки за Циганів. — Ціна ....10 цнт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко (23 ілюстрацій). — Ціна ....50 цнт.
Людоїди і инші оповідання. — Ціна ....25 цнт.
I. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна ....10 цнт.
I. Маска. II. Краса. Дуже гарне оповідане.—Ціна 10 цнт.
Марта Борецка. Історичне оповідане. — Ціна 25 цнт.
Монольоґи, ч. 1. — Ціна ....20 цнт.
Монольоґи, ч. 2. — Ціна ....20 цнт.
Монольоґи ч. 3. — Ціна ....20 цнт.
На чужині. Гарне оповідане за ріжні пригоди в чужім краю. — Ціна ....15 цнт.
Напад на Січ. — **Павло Полуботок.** — Ціна.....5 цнт.
Огонь на устах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пияниці. — Янко Музика. — Сплячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Оповідане з військового життя і инші. — Ціна ...15 цнт.
Оповідання Панталеймона Куліша. — Ціна....15 цнт.
Оповідання Олекси Стороженка. — Ціна....15 цнт.
Про Батька козацького Богдана Хмельницького. Ціна 30 ц.
Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.
Промови і декламації на весілях, хрестинах і забавах. — Ціна ....10 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висміває польську пиху.—Ціна 10 цт.
Проти алькоголю. — Ціна....20 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінгтон Ірвінг). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
I. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна 20 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна.....20 цнт.
Росія й Україна. — Ціна ....15 цнт
Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати — На Великдень — Старенний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
Сільська вчителька, оповідане. — Ціна .... 10 цнт.
I. Серце не навчити. — II. Побратими. — III. Вістун. — Ціна ....10 цнт.
Страшна помста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.
Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Сторін землі. — Ціна ....10 цнт.
Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.
Сплачений довг. Оповідане з міщанського житя. Написав Данило Лепкий. — Ціна ....20 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .. 20 цт.
Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна .. 15 цнт.
Український штукар. 212 гарних штук до забави.—Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.
Хто з чого жис? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.
Христос в Ґарнізоні, оповідання з військового життя написав М. Яцків. — Ціна ....40 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна ....20 цнт
Чорний кіт. Переклад з англійського. — Ціна ...10 цнт
Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін души великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Винятки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.
Що то є книжка? Початки козаччини (5 ілюстр.). Козачий хістак. Кіндрат Бубленко-Швидкий. Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). Дні неволі (оповідане). Мадам Польонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). Ціна ....15 цнт.
Як люди жиють в Норвеґії і инші оповідання. — Приятелі. — Смерть. — Се така баба, що чорт їй на залізних вилах чоботи віддавав. — Ціна ....20 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

НОВІ КРАЄВІ ВИДАНЯ.

Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів. 290 сторін друку. — Ціна....$1.75
Гайдамаки, з портретом автора Тараса Шевченка. Сторін 100. — Ціна $1.25
Шлях до соціялізму (Ото Бауер). Сторін 48. Ціна 50 цнт.
Німецька Селянська війна (Фридрих Енгельс). Сторін 126. — Ціна $1.00
Соціяльна революція (К. Каутський). Сторін 148. — Ціна $1.00
Своє життя, розмови на тему (Петро Тиха). Сторін 64. — Ціна ....50 цнт.
Достойно єсть, збірка, ч. Шевченкові роковини. Сторін 32. — Ціна ....25 цнт.
Думки (Тарас Шевченко). Сторін 48. — Ціна ...40 цнт.
Дещо про гроші. Сторін 24. — Ціна ....25 цнт.
Вибір Поезій (О. Федькович). Сторін 32. — Ціна 25 цнт.

ЯК ПЕРЕСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ?

Найліпше висилати на почтовий або експресовий мані-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі віхтинок як посьвідку. Такий лист не треба реджіструвати а вистарчить 2 центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки місто грошей, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні чисють 15 центів від кождого канадійского паперового долара.

Всі листи належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СЕ І ТЕ.

Ще один Раковський.

Польські часописи в Америці подають промову, яку містрж Падеревський виголосив на засіданню Ліґи Народів підчас дебати над приняттєм до Ліґи кількох нових держав, що повстали на теріторії бувшої російської імперії.

Містрж мав говорити ось так:

„Литва, Лотва, Естонія, молода але геройська Україна, стара Грузія, молода република Азербайджан, і нещасна Вірменія просять о принятте до Ліґи Народів. Вони витягають свої вихуділі руки, на котрих ще видно сліди тяжких кайданів, котрі війна лиш що зірвала. Звертають вони до нас благальний зір. Очи в них блестять огнем надії, котрих не могли загасити довгі літа неволі. Жадають від нас скромного місця при сім столі спільної волі, котру трибунал союзних держав жертвував народам, репрезентованим в Лізі. Ті молоді держави терпіли і ще терплять, боролися і ще дальше борються. Мали вони все незломну надію і ще далі її мають. Серце Польщі все було за тим, що терпить і має надію".

Не подаємо дальше слів сего крокодиля, щоби слези його не залляли друку. Додавати не треба, що під Україною пан Падеревський уважає лише ту часть теріторії, заселеної Українцями, котра ще не є під польським пановайнєм, подібно як в очах Росії лише та Україна потребує визволення, котра ще не находиться під панованнєм московським.

Зрештою, ничого признання України тяжко ждати від панів Раковського та Падеревського.

Причинок до мира.

Пише нюйорська газета „Івнінґ Мейл", що послідним датком Вуйка Сема для мира являється боєвий кружляк, 854 стопи довгий, риштований дванайцятьма 16-цалевими гарматами.

Справа іміґрації.

Добре каже часопись „Бофало Нюс", що ті, що нині приходять з Европи до Злучених Держав, будуть за двайцять літ обурюватися на наплив іміґрантів до Америки.

Нема чого дивуватися.

Нема чого дивуватися,—пише „Ню Йорк Кол", — що властителі копалень угля не могли дати майнерам більшої заплати. Прецінь вони заробляють лише 150 процент.

Як стати міліонером?

Коли то правда, що Швоб казав заплатити собі з урядових грошей на особисті видатки чверть міліона долярів, то видно найліпшим способом, щоби стати міліонером є піти робити для американського уряду за доляра на рік.

Безробітте в Анґлії.

Доносять англійські часописи, що в Анґлії є тепер понад міліон людий без роботи, — не рахуючи шляхти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.—Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих покликів).

NEW YORK, N. Y.

Драматично-Співацький Кружок товариства **„Українська Бесіда"** відограє **в суботу, дня 29-го січня 1921 р.** оперетку в 3. діях зі співами і танцями, Артемовського-Гулака **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ** в Українськім Народнім Домі, 217-219 E. Sixth St., New York, N. Y. Дірігент: професор М. Корикора. Музика перворядна. Початок о годині 7.30 вечером. Вступ 75 і 65 цнт. **По представленню баль!** 21-22

JERSEY CITY, N. J.

Товариство музичне на горі міста ім. Остапа Нижанковського, устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 29-го січня 1921 р. в Odd Fellows Hall, 876 Bergen Avenue, Jersey City, N. J.** Початок о годині 8-ій вечером. Вступ 35 центів. 22-23

Проситься місцеві Товариства не уряджувати в сей день ніяких забав, а громадно прибути на наш баль, де гарно забавитесь.

ALLENTOWN, PA.

Заходом Співацько-Драматичного Кружка відограєсь перший раз представленне **„ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ"**, образ драматичний з життя народа зі співами в 6-ох актах **в неділю, дня 30. січня с. р.,** точно о 7-ій годині вечером в Українській гали під ч. 803 Front St., Allentown, Pa. Управитель: п. Гр. Пипюк. Вступ на галю 50 цнт. Весь дохід призначений українським героям-борцям, котрі перебувають під сю пору в Чехо-Словаччині. Отсим запрошуєсь усіх Українців і Українок, щоби взяли як найбільшу участь в тім представленню і тим способом помогли нашим борцям за волю і свободу Неньки-України.
21-22 КОМІТЕТ.

NEWARK, N. J.

На дохід Українського Народного Театру у Львові, відограється заходом бувших артистів тогож театру, представленне **НАТАЛКА ПОЛТАВКА,** народна оперета в 3. діях І. Котляревського, **в неділю, дня 30. січня 1921 р.** в гали „Українського Робітничого Дому", 57-59 Beacon St., Newark, N. J.

В штуці тій візьмуть участь бувші артисти „Українського Народного Театру" тов. Укр. Бесіда у Львові і визначні працівники на американській сцені: Арт. Юлія Шустакевичева, Юрко Костур, М. Михайлич-Діброва, Евген Василенко, Анна Ольшевська, Микола Трач і Осип Заяць.

Піяновий акомпаніямент: п-на Віра Стеткевичівна. Музичний провід: професор М. І. Едельман. Початок точно о годині 7-ій вечером. Ціни місць: Крісло 1-рядне 50 цнт.; крісло 11-рядне 35 цнт. 22-23

Гурток Українських Артистів.